

זו איננה שנה. זה.... / יעקב וימן, 2018-03.

תשובה ליעקב חסדאי

בעקבות המשבר הפוליטי האחרון סביב "חוק הגיוס" טוען יעקב חסדאי כי "השנאה לחרדים שלא מתגייסים לצבא היא נשק פוליטי רב עוצמה במערכת הפוליטית בישראל".

במאי 1977 נפל דבר בישראל – "המהפך". השלטון החדש, בשם הדמוקרטיה, ביטל את מיכסות תלמידי הישיבה פטורי הגיוס ואילו ההטבות, אשר ניתנו עד אז ליוצאי צבא (קצבאות ילדים, תנאים מועדפים במשכנתאות ועוד) ניתנו לכולם.

אין אני בא לשפוט האם היה זה צעד נכון ונבון. התוצאה כיום היא, לדעתי, עגומה והרת אסון. במקום כמה מאות תלמידי ישיבה, העילויים שבהם, הפטורים מגיוס ישנם עשרות אלפים ומספרם הולך וגדל. האוכלוסיות שאינן נושאות בנטל הולכות וגדלות והן נהנות מכל ההטבות ואף יותר מכך. הטבות אלו אינן רק אישיות. גם הישובים בהם מתרכזות אוכלוסיות אלו זוכים למענקים ותמיכה מהקופה הכללית – כלומר על חשבון כל אלו אשר נושאים בנטל.

יעקב חסדאי מסתכל על תהליכים (איטיים, יש לציין) בחברה החרדית, קורא לזרוז אותם באמצעים חקיקתיים בעיקר, ומאמין ומקווה כי תוך מספר שנים התמונה תשתנה, הן בנושא הגיוס והן בנושא שוק העבודה. האמנם? ומה עם תהליכים בחברה שאינה חרדית? ההתמרמרות בקרב האוכלוסייה הנושאת בנטל הולכת וגדלה. ראש הממשלה המשיל פעם, בעניין המלחמה בבירוקרטיה, את האיש הרזה הנושא על גבו את האיש השמן. בנושא החרדים, השמן הולך ומשמין וגם מרשה לעצמו לבעוט באיש הרזה הנושא אותו זאת באמצעות נציגיו בכנסת. והצעירים הנושאים בנטל רואים ומבינים שמצב זה לא יכול להשתנות בעתיד הנראה לעיין, ואף ילך ויחמיר, כי אוכלוסיות אלו הולכות וגדלות וכוחן הפוליטי מתגבר. רבים מצעירים אלו, ללא קשר למחנה פוליטי זה או אחר או לצבע הכיפה על ראשם, פוזלים לארצות מעבר לים.

יעקב חסדאי מציע לצמצם ההטבות לאוכלוסיות אלו, כלומר חזרה למצב של לפני 1977. אולם רק הטבה / זכות אחת תוכל לפתור, לדעתי, את הבעיה. ביטול "זכות הבחירה" לאלו שאינם נושאים בנטל.

האם זהו מהלך דמוקרטי? כן! זהו, מה שמכונה במדע המדינה, "דמוקרטיה מתגוננת". האם זה מעשי? בערך כמו האפשרות, במצב הפוליטי הנוכחי, לבטל הטבות שניתנו למיגזרים אלו.

דו"ח של ארגון המדינות המפותחות (OECD) שפורסם לאחרונה טוען כי כלכלת ישראל בשנת 2018 היא חזקה. מנתוני הדו"ח עולה כי אי-השוויון בהכנסות ירד אך הפערים הכלכליים והיעדר לכידות חברתית נמשכים. וגם, מוסיף הדו"ח, שיעורי התעסוקה של ערבים וחרדים נמוכים ושיעור העובדים העניים בישראל ממשיך לטפס והוא גבוה מאד בהשוואה לשאר העולם. כאשר אנו קוראים את המשפט הראשון בתיאור דו"ח OECD אפשר להבין מדוע אנשים חושבים כי המצב טוב. כאשר קוראים את ההמשך, בעיקר בנושא הלכידות החברתית, שזהו הדבק שבנה והחזיק את המדינה, חשוב להסתכל קדימה בדאגה גדולה ולפעול לתיקון המצב. לא די להסתכל אם חצי הכוס מלאה או ריקה. חשוב יותר לראות האם הכוס מתמלאת או מתרוקנת. לפי הדו"ח המצב בעתיד, להבנתי, לא בדיוק צופן טובות.

רק במצב בו יבינו כל הכוחות הפוליטיים כי הבעיות הפנימיות הן קריטיות וכי **שום גבול, ולא משנה מה צבע הקו על המפה, לא יגן על חברה המתפוררת מבפנים**, ניתן יהיה – אולי – לאחד כוחות כדי לטפל בבעיות האמיתיות.

יעקב חסדאי, זו איננה שנה לחרדים. זה גם אינו מאבק על דמותה של המדינה. זו מלחמה על עצם קיומה של מדינת ישראל.